

ליקוטי מוהר"ן בפרשה - 126

פרשת 'בא' - ה'תשפ"ג / מאת הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

ע"פ ליקוטי מוהר"ן - תורה ב' (לקו"ה חו"מ נחלות ד, ה)

גודל השראת השכינה כשיש עשרה מישראל / מעשה שמעון הצדיק עם הנזיר / נזירות לשם שמים, כשמתכוון לשבר את יצרו / החילוק בין צדיק גמור ללא גמור / 'הרואה סוטה בלקולה יזיר עצמו מן היין' / כשאדם רואה דבר רע בחבירו סימן שגם בו יש קצת מזה / לימוד מסכת נזיר במקום נזירות בפועל / חיזוק על לימוד דף היומי / ע"י לימוד בעיון והבנה ניצלים מיסורים / הקושי שיש בלימוד הגמרא הוא התיקון / מי שלומד מסכת אחת ואפי' הלכה אחת זוכה לעולם אחד / מי שמסיים ש"ס נחשב מאוד בשמים / מדוע פרעה נכנע דוקא במכת בכורות / יוסף ע"י ששמר את הברית זכה לבכורה שהיא התפילה / תפילה שנענתה היא בחינת 'בכור' לתפילות הבאות / 'שבחו של מקום' הוא 'כלי' לתפילה על צרכיו / לרשום את הניסים שנעשו לו ולעיון בהז' / עמלק הוא קליפת השכחה / כיצד פרעה מקשה את לבו אף שמקבל מכה אחר מכה / ע"י מכת בכורות התנתק פרעה מעמלק / איך מיד אחר ששילח את ישראל מיד התחזק לרדוף אחריהם / כשאבדה מצרים בים סוף בא עמלק בעצמו / עם עמלק כל המלחמה היא ע"י תפילה / המלחמה לכוון בתפילה - היא כנגד 'עמלק' / ענין פטר רחם ופטר חמור / 'מכת בכורות' של היום / חשוב שבן בכור יברר אם הוא נפדה אצל כהן מיוחס / חשוב שבן בכור יברר אם הוא נפדה אצל כהן מיוחס / קליפת 'פטר חמור' ופדיונה / 'הצילני מקליפת המן עמלק' / פורים תיקון לשכחה / חנוכה ופורים חגים של הזיכרון / צריך שגם הגוף יעבוד בתפילה וזה על ידי קדושה

גודל השראת השכינה כשיש עשרה מישראל

א. ב"ה זכינו היום (ר"ח שבט) לסיים את מסכת נדרים מהדף היומי ואנחנו יושבים יחד בסעודת סיום מסכת, בבית של טומי היקר שמארח אותנו כל שבוע ב"ה, וגדולה לגימה שמקרבתי. הרבי מחב"ד אמר בשיחה מיום י' שבט שנת תשל"ד חידוש גדול: שעל ידי שמתאספים עשרה מישראל, שנשמתו של כל אחד מהם היא "חלק אלוה ממעל ממש", זה מגדיל את ענין השראת השכינה באופן נעלה, יותר ממה שמלאך יכול לסבול.

אפשר למצוא קצת סמך לזה, ממה שרבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תניינא תורה א') וז"ל: **כִּי אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נִבְרָא, שִׁיְהִיָּה לּוֹ מְמַשְׁלָה עַל הַמְּלָאכִים, וְזֶה הַתְּכַלִּית וְהַסּוּף שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַז"ל 'עֲתִידִין צְדִיקִים, שִׁיְהִיָּה מְחַצְתָּן לְפָנִים מִמְּלָאכֵי הַשָּׁרָת, ע"כ. וכיון שיש לישראל אפשרות להיות יותר ממלאכים, אז אפשר להבין שעשרה יהודים מתקבצים יחד, למה יש השראת שכינה כל כך, שאפילו מלאך לא יכול לסבול את הקדושה הזאת. ועיקר השראת השכינה, היא במקום שיש התקשרות ואהבה גדולה בין אחד לשני, כי ההתקשרות בין אחד לשני באהבה, גורם שיתקשרו חלקי האלוה ממעל ממש שיש בכל אחד מישראל, ואז הקדושה גדולה מאוד, אפילו יותר ממה שמלאך יכול לסבול.**

רבינו אומר (ליקו"מ תורה ח' תניינא) את החשבון של הבתים שנעשה על ידי צירוף של כמה יהודים, וכל יהודי שנוסף מכפיל בפי כמה וכמה את צירוף הבתים. ורבי נתן (בחי מוהר"ן את מ"ג) מסביר את החשבון של צירוף הבתים בכל יהודי שנוסף. ועתה שהתכנסנו כאן הרבה יהודים, יש כאן קדושה עצומה, ובכח הקדושה הזו נתפלל על חברינו 'שרון בן נעימה' לרפואה שלימה ואמיתית, שיחזור לאיתנו ובריא, אמן.

מעשה שמעון הצדיק עם הנזיר

ב. ב"ה סיימנו מסכת נדרים ואנחנו מתחילים בעז"ה את מסכת נזיר. וכתוב במשנה הראשונה: **"הָאֹמֵר ... אָהָא נָאָה הָרִי זֶה נְזִיר",**

בגמ' מבואר: שהיה תופס בשערו ואמר 'אהא נאה', שאז משמע אהיה נאה בגידול שיער. הגמרא בנדרים (דף ט: שסיימנו, וגם בנוזר ד: שנלמד בעז"ה), מביאה מעשה בשמעון הצדיק, שאמר: **"מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד, פעם אחת בא אדם נזיר מן הדרום, וראיתיו שהוא יפה עינים וטוב רואי, וקוצותיו סדורות לו תלתלים, אמרתי לו בני מה ראית להשחית את שערך הנָאָה (שנדרת נזירות ותצטרך לגלח אותך)? אמר לי: 'רועה הייתי לאבא בעירי הלכתי למלאות מים מן המעיין, ונסתכלתי בבבואה שלי, ופחו עלי יצרי וביקש לטורדני מן העולם, (וכתב המפרש: "מתוך שראיתי במים צורתי כל כך נאה נתגבר עלי יצרי להביאני לידי מעשים רעים). אמרתי לו (ליצרי): רשע למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך, במי שהוא עתיד להיות רימה ותולעה? העבודה, שאגלחך לשמים. מיד עמד שמעון הצדיק ונשקו על ראשו, ואמר לו: "בני כמוך ירבו נזירי נזירות בישראל, עליך נאמר (במדבר ו, ב) **"אִישׁ פִּי יִפְּלֵא לְנֶדֶר נְזִיר וְזִיר לְהִזִּיר לָהּ" – (פירש"י: לה' לשם שמים).****

נזירות לשם שמים, כשמתכוון לשבר את יצרו

ג. עיקר שלמות הנזירות, הוא כשאדם מתכוון כל כך לשם שמים, שיש לו שער נאה, והוא רוצה לגלח אותו לשם שמים. ולכן כשנודד נזירות ואומר **"אָהָא נָאָה"**, הוא תופס בשערו ואומר **אָהָא נָאָה** על ידי זה השיער, זה קבלת נזירות. והמשנה מרמזת בלשון הזו, שזו הנזירות הכי גדולה לשם שמים, שאדם נזיר נזירות כדי לגלח את השיער הנאה, כדי לשבר את יצרו, כמו שעשה אותו הנזיר מן הדרום.

החילוק בין צדיק גמור ללא גמור

ד. רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה ח' ח"א) שיש שתי בחינות של צדיקים, צדיק גמור ושאינו גמור: שצדיק גמור לא מפחד היצר הרע, כי הוא זכה לשחוט את היצר הרע באופן כזה, שהוא לא עושה עבירה אפילו לא בכוח, כלומר שאין לו צורך להתמודד כנגד הרע. ונביא דוגמה, כמו בענין שבת קודש, שעל פי רוב אין לאדם ניסיון האם להדליק אור בשבת, ואפילו שהוא בשבת נכנס לחדר חשוך ומחפש משהו, ולמה? כי החטא של חילול שבת בהדלקת אור, לא נמצא אצלו אפילו ב'כח', קל וחומר שלא נמצא בפועל, כלומר שהעבירה הזאת רחוקה ממנו בתכלית. אבל גם לאדם הזה בעצמו, יש ניסיונות שאיתם הוא כן צריך להתמודד, כגון עוון לשון הרע, וענייני קדושה, ברכות בלי כוונה, ודיבור בביהכ"נ, קריאת שמע ותפילה בזמנה וכו', והרבה פעמים הם לא מצליחים להתגבר, ונופלים בעבירות האלו.

ולפי זה נבין: שמעון הצדיק שאל את אותו נזיר: מה ראית לשחת את שערך הנאה? כלומר, אם אתה נמצא במדרגה של צדיק גמור, אתה יכול להישאר עם השיער, ואין לך מה לפחד מליפול בחטא, כי במדרגת צדיק גמור, העבירה לא נמצאת אצלך אפילו ב'כח'. והנזיר עונה לו: גם אני חשבתי כך, אבל פעם אחת כשראיתי את הבבואה שלי בנהר, ופחו עלי יצרי, והתחלתי לחשוב כמה אני יפה, והיצר הכניס בי תאוה לדבר עבירה, ולכן מיד נשבעתי:

במסכת נזיר יש דפים יותר ארוכים, וזה לוקח יותר זמן בלימוד הדף, ולכן נתחזק ביחד שוב בלימוד ה'דף היומי'.

ע"י לימוד בעיון והבנה ניצלים מיסורים

ט. רבינו הקדוש אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה ע"ד) שעל ידי לימוד 'תורה בעיון' ובהבנה, כמו לימוד הגמרא בעיון והבנה זוכים להינצל מיסורים, ובפרט מיסורי הפרנסה. כי אפילו יסורים של אהבה זה לא טוב, כי סוף סוף זה יסורים, וצריך להחליף את היסורים האלו במה שמשקיע עצמו בעמל התורה, ומתאמץ בלימוד, (ובפרט בחורים צעירים שבה"ה הראש פתוח, והם יכולים ללמוד ולהבין גם סוגיות וגם שקלא וטריא). וע"י שאדם מתאמץ ומתייגע בלימוד הגמרא, זוכה להינצל מהייסורים.

הקושי שיש בלימוד הגמרא הוא התיקון

י. ומבאר שם: על בחינת "יצחק בן אברהם", יצחק – מידת הדין, אברהם – מידת הרחמים, ו"יצחק בן אברהם" – זה יסורים של אהבה, שילוב של דין ורחמים. אבל גם בבחינה של יסורים של אהבה אנחנו לא רוצים. וניצלים מזה ע"י בחינת 'עקב' – בחינת 'חכמת התורה', כי ע"י שאדם משקיע את עצמו בעמל התורה ניצל מהיסורים. ולכן דוקא מי שאומר שקשה לו ללמוד גמרא, דוקא בשבילו זה מועיל יותר, כי מי שקל לו, ואין לו כמעט יסורים, פחות מכפר לו, ולכן הוא מחפש ללמוד ראשונים ואחרונים, פלפולים ועיונים וכו', אבל מי שקשה לו ללמוד, והוא שובר את הראש כדי להבין, כשהוא מהתאמץ ללמוד, הוא מתקן את היסורים שלו.

לכל אדם יש שק יסורים שהוא סוחב איתו, והדבר שיכול לתקן את היסורים, זה ע"י שאדם עמל בלימוד התורה והגמרא. ואף שקשה לשבת וללמוד תורה בריכוז, וכן להתמיד בסדרי לימוד, פתאום יש טלפון, ושאר הסחות הדעת וכו'. אבל בכל אופן עצם זה שאדם מכריח את עצמו וקובע עיתים לתורה ולומד דף אחרי דף וזוכה לסיים את המסכת – זה העיקר.

מי שלומד מסכת אחת ואפי' הלכה אחת זוכה לעולם אחד

יא. צריך לדעת שסיום מסכת זה דבר עצום, כתוב בתיקוני הזוהר (בהקדמה דף י"ד): **כָּל מָאן דְּזָכָה לְהִלְכָה חַד יְרִית עֲלֵמָא חַד, כָּל שְׁפָן מָאן דְּזָכִי לְמִסְכְּתָא חַדָּא. ונביא את הענין כולו בלשון הקודש: כָּל צְדִיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנָי עֲצֻמוֹ, וְכָל מִי שֶׁזָּכָה לְהִלְכָה אַחַת – יוֹרֵשׁ עוֹלָם אֶחָד, כָּל שְׁפָן מִי שֶׁזָּכָה לְמִסְכְּתָא אַחַת או שְׁתֵּים או לְשִׁשִּׁים, שְׁנַאמַר בָּהֶם (שיר ה' ח'): "שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת", שְׁכָל מִסְכְּתָא הִיא גְבִירָה בְּעֲצָמָה. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שֶׁיֹּרֵשׁ אוֹתָהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲשֶׁרִי הֵם הַמְשִׁתְּדִלִים בְּשִׁבְיָה, שֶׁהִיא עַל כָּלֵם בְּהִלְכָה, לְהוֹצִיאָהּ מִהַגְלוֹת. ויש הרבה סיפורים על אנשים שחזרו על מסכת אחת, ובזכות זה זכו לעולם הבא מושלם.**

מי שמסיים ש"ס נחשב מאוד בשמים

יב. לכן כדאי להתאמץ מאוד על כל מסכת שאנחנו לומדים. וברוך השם זה מאוד נגיש, אנחנו שולחים כל יום את השיעור על

"העבודה שאגלחך לשמים". וזה הפנימיות בדברי המשנה הראשונה במסכת נזיר: "הַאֲמַר... אֵהָא נֶאֱמַר – הָרִי זֶה נְזִיר", והכוונה שהוא מרגיש את עצמו נאה, ופחו עליו ייצרו – אז זו סיבה שהוא צריך להיות נזיר.

'הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין'

ה. מובא בגמרא (נזיר ב. ברכות סג. סוטה ב.) "הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין". והפשט הוא, שכיון שיש גורם לזנות, לכן אם ראית סוטה בקלקולה תזיר עצמך מן היין. אבל עדיין קשה, למה דוקא מי שראה סוטה בקלקולה יזיר, ממנה נפשך, אם יין גורם לזנות ומסוכן, אז כל אחד צריך להזיר, ואם אפשר להינצל מזנות גם בלי להיות נזיר, מה נשתנה הרואה סוטה בקלקולה?

כשאדם רואה דבר רע בחבירו סימן שגם בו יש קצת מזה

ו. כדי לתרץ נקדים את דברי הבעש"ט הידועים (בראשית אות קכ"ו), וז"ל: שנינו (נגעים ב, ה) כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, ופירש הבעל שם טוב הקדוש, כל הנגעים שאדם רואה חוץ (כלומר הנגעים שאתה רואה בחוץ), זה נמשך מנגעי עצמו, ע"כ. וביאור הדברים: כל נגע שאתה רואה בשני, אם ראית את זה, סימן שזה קיים בך (ואפי' במעט). כי אם זה לא היה קיים בך כלל, לא היית רואה את זה בשני. כלומר, אם אדם רואה מכונית שנוסעת בשבת, זה אומר שהוא עדיין הוא לא מתוקן לגמרי מחילול שבת, כי אם הוא היה מתוקן בשמירת שבת – לא היו העינים שלו רואות.

מסופר על צדיקים שאפילו שעברה לפניהם אשה, הם לא ראו אותה כלל, בגלל שהם כל כך מתוקנים בברית, אזי העינים שלהם לא רואות, הקב"ה מסתיר את הדבר הלא טוב מעיניהם, אפילו שהוא עומד מול העינים שלהם, והעינים שלהם פתוחות. זו מדרגה גבוהה, אבל הרבה צדיקים זכו אליה. ולכן אדם שרואה סוטה בקלקולה, פירושו של דבר שיש לו שייכות עם העבירה הזאת. ולכן הוא דוקא צריך להזיר את עצמו מהיין.

לימוד מסכת נזיר במקום נזירות בפועל

ז. אנחנו בימי השובבי"ם, וזה מאוד מתאים ללמוד את מסכת נזיר בימי השובבי"ם, כי כל אחד רוצה להתקדש, וכל הנקודה של נזירות זה להיות 'קדוש', ולכן היום שאין רגילים לנדור נזירות, מפני שאין לנו בית מקדש ואין קרבנות, ואדם שנעשה נזיר זה נעשה 'נזיר עולם', כי הוא לא יכול לצאת מהנזירות שלו, בלי קרבן נזיר. לכן הדרך להתקדש בקדושת הנזיר, היא על ידי: (הושע יד, א) **וְנִשְׁלַמְהָ פְּרִים שְׁפִתֵינוּ,** ע"י הלימוד הקדוש במסכת נזיר אנחנו זוכים להתקדש.

חיזוק על לימוד דף היומי

ח. כל פעם כשאנחנו מתחילים מסכת חדשה אנחנו מאוד מחזקים על לימוד המסכת הזו, ואמנם ב"ה זכינו היום לסיים את מסכת נדרים, שברוב המסכת היו דפים קצרים, אבל מצד שני זו לא היתה מסכת כל כך פשוטה, והיו גם דפים קשים אפי' שהם קצרים.

ירושלים' מצמיח קרן ישועה, 'שומע תפילה'. אבל עדיין יש להבין, כי אף שבכור נוטל פי שנים, ובתפילה יש בחינת פי שנים, מ"מ לא מוסבר עדיין הקשר בין 'בכורה' ל'תפילה'.

תפילה שנענתה היא בחינת 'בכור' לתפילות הבאות

טו. וכעת נלמד את העומק של רבי נתן בלקוטי הלכות (ח"מ ח"ב הלכות נחלות ד, ה), איך הוא מסביר את דברי רבינו בהיגיון צרוף ונפלא כזה. למדנו את דברי האר"י ז"ל (שער המצוות יתרו) שאומר, שבזכות הבכור יש את כל הקיום של שאר האחים (שזה בחי: 'זהו רוחא דשביק בעלה בבאיא קדמאה') כי הבן הבכור הוא העיקר, ומה שהבן הבכור משאיר שארית מ'ההוא רוחא' לשאר האחים, מזה נולדים כל שאר האחים.

ומסביר ר' נתן, שזו גם הבחינה של עבודת תפילה, כי אחד הדברים שמקשים על האדם להתפלל כמו שצריך, זה שהוא לא כל כך מאמין בעצמו שהתפילה שלו תתקבל (והוא מתפלל רק מצד החובה), ולמה? כי הוא לא מזכיר לעצמו את התפילות הקודמות שהוא התפלל ונענה, אבל אם הוא יזכור איך שכמה פעמים הוא התפלל ונענה, זה יתן לו כוח וחשק להתפלל כמו שצריך.

ואומר רבי נתן, תפילה שנענית בה, והקב"ה קיבל את התפילה שלך – היא נקראת 'תפילה בבחינת בכור', היות שמכוח התפילה הזאת, תהיה ההולדה של שאר תפילות שהם בחי' 'אחים' של התפילה שהתפללת והיא התקבלה. ולכן כשאתה בא ומספר שבחו של מקום, כמו שכתוב בנוסח התפילה. לפני תפילת י"ח מוזכר כמה פעמים שבח של יציאת מצרים. וכתוב (שמות ב, כבכה): "וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֶבְרָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שְׁוֹעַתְם אֶל הָאֱלֹהִים... וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתְם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אֲבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַע אֱלֹהִים". כלומר, שהסיבה שזכינו להיגאל ממצרים בזכות התפילה והזעקה. (וזה לא כמו בקריעת ים סוף ששם היינו במדרגה אחרת, והקב"ה אמר למשה 'מה תצעק אלי, אלא במצרים הקב"ה גאל אותנו בזכות התפילה שזעקנו)

'שבחו של מקום' הוא 'כלי' לתפילה על צרכי

יז. כשאדם צועק וזועק לקב"ה בתפילה, והקב"ה הושיע אותו, והוא זוכר את הישועה הזו, ענין זה מחזק אותו באמונה שהתפילה שלו תתקבל, וזה בחי' 'שבחו של מקום' שהוא כלי לשאלה צרכיו. ז"א, כדי שיהיה לי כלי לקבל את השפע שאני מבקש ע"י תפילה, אני צריך 'אמונה' בתפילה שלי, והאמונה היא: שאני אזכור את התפילות שלי שהתקבלו.

לרשום את הניסים שנעשו לו ולעייין בה

יח. ולכן עצה טובה לכל אדם חכם שרוצה לזכות לזה, שירשום את כל הפעמים שהוא התפלל ונענה (הרי הרבה פעמים בחיים אדם התפלל ונענה בתפילתו) וזה יתן לו כוח להתפלל. כי אם לא ירשום, או יעשה משהו לזיכרון, הכל בסוף נשכח, אפילו הנס הכי גדול, וכמו שאמר שלמה המלך (קהלת ב, טו): "בְּשִׁבְבָר הַיָּמִים הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכַּח". תשאל בן אדם – מה הניסים שהיו לך כל החיים, בקושי הוא יזכור,

הדף, ואם אדם יושב עם גמרא פתוחה, ושומע את ההקלטה, וקורא את המילים, הוא יבין את כל הדף היטב, בלי שום קושי ובעיה. (מי שרוצה להבין יותר טוב, שישמע את השיעור עוד פעם). וגם את הדפים הקשים ביותר אנחנו משתדלים להסביר בצורה מאוד קלה וברורה, והכל מתוך רצון שכל אחד מאיתנו יזכה לשלמות של חיבור לתורה. ונדע שיהודי שזוכה לסיים ש"ס שלם, אפילו פעם אחת בחיים, ולא משנה מאיזה מסכת הוא מתחיל, העיקר שסיים ש"ס שלם, הוא כבר נחשב מאוד בשמים. אדם שזכה לסיים את הש"ס, בבית דין של מעלה מסתכלים עליו בצורה אחרת לגמרי, ולכן צריך לנצל את הזמן כמה שהוא יכול וילמד עוד מסכת ועוד מסכת, עד שיזכה לסיים את כל הש"ס, (וזה לא בשמים, בלימוד של דף ליום מסיימים את הש"ס ב-7 שנים).

מדוע פרעה נכנע דוקא במכת בכורות

יג. ועתה נעבור ללמוד הפרשת השבוע, ידוע שבפרשתנו יש שלוש מכות כמנין 'בא', ואחד הדברים המפליאים זו העקשנות הנוראה של פרעה, שהוא מקבל מכות קשות כל כך, והוא צועק ומתחנן אל משה שתפסיק המכה, ומיד שמסתיימת המכה הוא מחזק את לבו. למשל מכת דם היתה קשה ונוראה, אין מה לשתות, הצמא זה אחד מהיסורים הכי גדולים. וכן מכת צפרדע, שהיו צווחות והורגות בהם ביסורים מאוד גדולים. וכן כינים, ומכת ערוב של חיות רעות שהיו טורפות אותם וכו' וכו'. עד שפתאום מגיעה מכת בכורות, ואז נכנע פרעה באמת ומשלח את העם. ויש להבין מה מיוחד כל כך במכת בכורות שהכניעה אותו, כי לכאורה זו לא היתה המכה הכי קשה, במכת בכורות נהרגו הבכורות בלבד, ואילו בכל שאר המכות כולם סבלו יסורים נוראים שקשים ממתה.

יוסף ע"י ששמר את הברית זכה לבכורה שהיא התפילה

יד. וכדי להבין בטעם הדבר, נקדים את דברי רבינו בלקוטי מוהר"ן (תורה ב' אות ב'), וז"ל: וְיוֹסֵף שִׁשְׁמַר אֶת הַבְּרִית, נִטַּל אֶת הַבְּכוֹרָה, שְׁהוּא בְּחִינַת עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה בְּחִינַת פִּי שְׁנַיִם, כִּי הַתְּפִלָּה הוּא פִּי שְׁנַיִם. שְׁנַיִם שֵׁשׁ בְּהֵם שְׁבָחוּ שֶׁל מְקוֹם וּשְׁאֵלַת צְרָכָיו, עכ"ל. יוסף זכה לבכורה, כמ"ש (בראשית מת, כב): "וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֵם אֶחָד עַל אֶחָיִךְ ... מִיַּד הָאֲמִרִי בְּחָרְבִי וּבְקִשְׁתִּי". (פירש"י: "שכס אחד, הוא הבכורה, ששלו בניו שני חלקים, ושכס לשון חלק הוא"). וכתוב בספר דברי הימים (א' ה, אב) "וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הַבְּכוֹר וּבְחַלְלוּ יִצְוְעֵי אָבִיו נִתְּנָה בְּכֹרְתוֹ לְבְנֵי יוֹסֵף בֶּן יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְהַתִּיחַשׁ לְבְּכֹרָה... וְהַבְּכֹרָה לְיוֹסֵף".

מבואר שהבכורה היא בחי' 'תפילה' כי הבכור נוטל פי שניים, וגם התפילה היא בחינת 'חרב עם שתי פיות' – שבחו של מקום – היינו כל הזמירות שבתפילה, שירת הים, ברכת יוצר וברכת אמת ויצבי, וכן בתפילת י"ח ג' הברכות הראשונות והאחרונות הכל זה שבח שמשבחים את הקב"ה על כל הניסים ונפלאות. והפה השני זה שאילת צרכיו, וזה י"ג הברכות אמצעיות שהן על בקשת צרכיו: 'אתה חונן לאדם דעת' 'השיבנו אבינו לתורתך', 'סלח לנו', 'רפאנו', 'גואל ישראל', מברך השנים, 'ברכת המינים', 'בונה

ע"י מכת בכורות התנתק פרעה מעמלק

כא. ואז הקב"ה מכה אותו ב'מכת בכורות'. ומה קורה? מסביר רבי נתן, כשהתחילה מכת בכורות, באותו רגע נפסקה היניקה של פרעה מבחינת 'בכור' עמלק – 'ראשית גוים עמלק' וברגע שנפסקה לו היניקה משם, אז הוא זוכר את המכה ומשלח את בני ישראל. זה ממש מבהיל כוח התורה של רבי נתן הקדוש והנורא שאומר רוח הקודש כזו – שע"י 'מכת בכורות' – הוכה הבכור של הקליפה, דהיינו 'בכור דסטרא אחרא' שהוא 'עמלק', ועי"ז פרעה התנתק מעמלק, ולכן מכת בכורות היא המכה האחרונה, ואז הוא מבטיח ומקיים ומוציא את בני ישראל.

איך מיד אחרי ששילח את ישראל מיד התחזק לרדוף אחריהם

כב. אבל לפ"ז קשה, מה קרה שמיד אחר כך, אחרי שהוא משלח את ישראל ממצרים, מיד כתוב (שמות יג, יז): 'וַיְהִי בְשַׁלְּחַן פְּרָעָה אֶת הָעָם'. ובהמשך כתוב (שם יד, ה): 'וַיִּצְדָּק לְמַלְךְּ מִצְרַיִם בִּי בְרַח הָעָם וַיִּהְיֶה לְלִבָּב פְּרָעָה וַיַּעֲבְדֵנוּ אֶל הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה זֹאת עֲשִׂינוּ בִּי שְׁלַחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל... וַיֹּאסֶד אֶת רַגְבּוֹ... וַיִּקַּח שֵׁשׁ מְאוֹת רֶכֶב בַּחֹר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְגו' וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', וקשה, הרי פרעה קיבל מכת בכורות ושילח את עם ישראל בכח וזירזו אותם לצאת, ומה קרה שפתאום פרעה ועבדיו מחזקים את ליבם ורודפים אחרי עם ישראל?

והתשובה, כתוב: 'וַיִּצְדָּק לְמַלְךְּ מִצְרַיִם בִּי בְרַח הָעָם וַיִּהְיֶה לְלִבָּב פְּרָעָה וַיַּעֲבְדֵנוּ', אומר המכילתא שה'מגיד' היה 'עמלק'. (אמנם יש עוד פירושים: רש"י אומר גם פירוש אחר: ש'שליחים שלח איתם', ומסביר רבי נתן, בזה שבא עמלק חזרה למצרים, והגיד לפרעה כי ברח העם, הוא התחבר איתו שוב והחזיר לו את היניקה, וכל ההשפעה של מכת בכורות נגמרה, וזה מה שגרם לפרעה לרדוף אחרי עם ישראל.

כשאבדה מצרים בים סוף בא עמלק בעצמו

כג. לעמלק יש הרבה שלוחים שיעשו לו את העבודה, הוא לקח את פרעה והמצרים והם חטפו עשר מכות, וכל פעם עמלק בא ועודד וחזק אותם, וככה הוא היה מרוצה. אבל ברגע שהיתה קריעת ים סוף, וטבעו כל מצרים בים, כבר אין מי שיעשה לו את העבודה אבל עמלק לא ויותר וזהו שמיד אחרי קריעת ים סוף כתוב (שמות יז, ח): 'וַיָּבֹא עַמְלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְדִים'. ברגע שעמלק ראה שנגמר הסיפור של מצרים אז הוא בעצמו בא להילחם עם ישראל.

עם עמלק כל המלחמה היא ע"י תפילה

כד. ואיך משה רבינו נלחם עם עמלק? כתוב (שם יז, יב): 'וַיְהִי יָדָיו אֲמוֹנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ' – וַתִּגְדָּמוּ: 'פְּרִישָׁן בְּצִלוֹ', ידיו של משה היו פתוחות בתפילה. משה רבינו אומר 'אֲנִי נֶעֱבַר עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדַי', משה עולה שם כדי להתפלל, והוא לא יוצא בעצמו למלחמה הפיזית, כי הוא עושה את העיקר להילחם בכח הפילה שלו, וליהושע הוא אומר: 'בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים וְצֹא הִלָּחֶם בְּעַמְלֵק מִחָר'.

ואפילו שהוא אומר ב'מודים' שלוש פעמים ביום: 'וְעַל נְסִיךְ שִׁבְבָל יוֹם עֶמְקוֹ, וְעַל נְפִלְאוֹתָיךְ וְטוֹבוֹתֶיךָ שִׁבְבָל עֵת, עָרֵב וּבִקֵּר וְצִהְרִים' כי באמת בחיים יש לנו הרבה ניסים שבאו על ידי שהתפללתי על איזה דבר ונעניתי. ואם אדם לא ירשום את הנס הזה, הוא ישכח את זה, וחבל. ולכן כדאי וצריך לרשום כל נס שהתפללת ונענית.

ואני לא מדבר על ניסים שהיו לך בלי שהתפללת עליהם, כי זה נס שעולה לך ביוקר, והניסים האלה מנקים לך מהזכויות שלך (כמו שאומר המהרש"א בקידושין כט:), אלא אנחנו מדברים על ניסים שהתפללנו ונענינו, שהם נקראים 'בכור דקדושה', כי הם בכור.

עמלק הוא קליפת השכחה

יט. השכחה של הניסים היא באה מקליפת 'עמלק'. כנגד עמלק כתוב 'זכירה', ולא תשכח, כמו שכתוב (דברים כה, יז): 'זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עַמְלֵק בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם', וכתוב (שם, יט) 'תִּמְחָה אֶת זְכַר עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשָּׁכַח'. והסיבה, שצריך כל כך זיכרון ואזהרת אי השכחה כנגד 'עמלק', כי 'עמלק' בעצמו הוא 'קליפת השכחה'.

אומר רבי נתן (ליקוטי הלכות שם אות י"ד) שהאדם יש לו כל הזמן מלחמה עם עמלק, שהוא בחי' 'בכור דסטרא אחרא' (כמו שנבאר), וזו עצמה גם הקליפה שממנה יונקים מצרים. רבי נתן מביא שהשר של מצרים היה הס"מ בעצמו שהוא גם שרו של אדום, ושרו של עמלק. כלומר שהשר של מצרים זה עמלק בעצמו. כתוב במדרש (בראשית רבה טז, ד) "כל הגלויות נקראות על שם מצרים", והם יונקים את הכח שלהם מבחינת (במדבר כה, כ): 'ראשית גוים עמלק' – עמלק בחי' 'ראשית' 'בכור דסטרא אחרא', וכל התפקיד שלו להשכיח את הניסים והמופתים.

ביצד פרעה מקשה את לבו אף שמקבל מכה אחר מכה

כ. ובאמת כשמתבוננים בסיפור של פרעה יש משהו שמאוד לא מובן, איך פרעה שוכח, איך יש לו כזה זיכרון קצר? הרי פרעה מקבל מכה אחרי מכה – מקבל מכת דם, צפרדע, כינים, וכו'. פרעה ועמו סובלים כל כך מכל מכה ומכה, ובחלקן פרעה קורא למשה רבינו ומבטיח לו הבטחות שיוציא את ישראל, ופתאום הוא מקשה ומחזק את ליבו. וכמו שרש"י אומר שמכיון שבחמש מכות הראשונות פרעה חיזק את ליבו, לכן בהמשך הקב"ה חיזק את ליבו ונטל ממנו את הבחירה. וקשה, מאיפה יש לפרעה את הכוח לחזק את ליבו, ולחטוף כאלו מכות כואבות?

התשובה: פרעה יונק את הכח שלו 'מבכור דסטרא אחרא' שהוא 'קליפת עמלק', ולכן הוא שוכח, כי 'עמלק' הוא 'קליפת השכחה', ולכן ברגע שנגמרת המכה, מיד הוא שוכח שהיתה מכה. ובפרט ש'פרעה' זה אותיות 'העורף', כי היניקה של פרעה מבחי' העורף שזה אחוריים היפך 'זכור' – ואחוריים זה בחינת 'שכחה'. ולכן הוא שוכח את מכת דם, ואח"כ הוא שוכח את מכת צפרדע הקשה, וכך הוא גם שוכח את הכינים ואת הערוב, והשחין, והחושך, והברד ומכת ארבה – כי פרעה השכחן כל הזמן שוכח.

המלחמה לכוון בתפילה - היא כנגד 'עמלק'

שקליפת עמלק לא תינק ממנו כל השלושים יום הראשונים, שאז היניקה של הלקיפה היא מאוד חזקה, כי כיון שהוא עדיין קטן וחלש, יש לקליפה כח גדול להתחזק, כידוע מהזוהר בענין הקליפה לליית שכנגד הילדים קטנים (בראשית דף ט:).

אבל האבא והאימא רוצים שהילד יחזור להיות שלהם ולא ישאר של הכהן, ולכן יש מצות פדיון בכור. ונותנים חמישה סלעים לכהן ופודים את התינוק, וע"י שנותנים את החמשה סלעים לכהן, אנחנו מחללים את הקדושה של הבכור השייכת לכהן, על החמישה סלעים האלה, והם יינתנו לכהן, וכך פודים את הבכור מהשייכות שלו לכהן, וע"י מצוה זו מושכים הגנה על הילד הבכור, שלא תהיה ל'קליפת עמלק' בכור דסטרא אחרא' יניקה ממנו.

חשוב שבן בכור יברר אם הוא נפדה אצל כהן מיוחס

כת. דרך אגב לפעמים אם יש בן בכור שח"ו יש עליו דינים וקליפות, ויתכן שהוא לא נפדה כהוגן. ואיך קורה דבר כזה? ידוע שהגאון מווילנא שהיה בכור, והוא פדה את עצמו אצל כמה כהנים. ועד שהוא הגיע לכהן ממשפחת רפפורט שהם היו כהנים מאוד מיוחסים, ופדה את עצמו גם אצלו, ומאז לא פדה את עצמו יותר. עכ"פ זה ענין חשוב, שיהיה הפודה כהן מיוחס, וכך יהיה הפדיון אצל כהן אמיתי. כי קורה שמזמינים איזה כהן מהמשפחה, או איזה חבר כהן, ולא תמיד הוא כהן אמיתי. עם ישראל כבר אחרי אלפיים שנות גלות, ויכול להיות שהכהן הזה נעשה חלל באחד הדורות, או שח"ו הם חשבו שאפשר לקנות כהונה (כמו שהיה נהוג באיזה עדות), או איזה בלבול אחר שהם קראו לעצמם כהן אבל הם לא כהנים, ולכן מאוד חשוב שאדם שזוכה לבן בכור יקיים את מצות פדיון פטר רחם, לפדות את עצמו אצל כהן מיוחס.

ולכן אם אתה בן בכור ואתה מסתפק האם ההורים שלך פדו אותך כראוי אצל כהן מיוחס, ולכן כדאי שתלך בעצמך לכהן מיוחס שיש לו חמישה סלעים, ותתן לו איזה סכום שתקבעו ביניכם והוא מקנה לך את הסלעים, ואתה מגביה אותם ואומר את הנוסח של הפדיון בלי ברכה (כי כבר פדו אותך, וזה רק כדי לצאת מספק), וכל מי שיש לו איזה ספק לגבי הפדיון שלו שילך לכהן מיוחס ויעשה כמו שהצענו.

יש משפחות מיוחסות בישראל (אני לא מכיר הרבה, למשל אצל הספרדים יש את משפחת דוואק ומשפחת טויל, ואצל האשכנזים משפחת רפפורט, וגם אצל המרוקאים יש כמה משפחות מיוחסות מאוד), ולכל מי שיש ספק בענין הפדיון שלו, כדאי לעשות פדיון נוסף, זה דבר קל מאוד שלוקח שתי דקות, ואין צורך לשלם לכהן עכשיו שוב את כל שווי העלות של החמש הסלעים, (כי זה רק פדיון מספק) הכהן מקנה לך את חמישה סלעים, ואתה מחזיר לו את זה חזרה בתורת פדיון.

קליפת עמלק 'פטר רחם' ופדיונה

כת. כאמור היניקה של קליפת עמלק היא מהבכור. ולכן אנחנו צריכים לעשות 'פדיון פטר רחם' - לפדות את הבן בכור. ויש גם מצות 'פדיון פטר חמור', ומה הטעם שפודים את החמור? על פי

כה. אבל המלחמה מאוד קשה, קשה כביכול למשה להרים את הידים בתפילה, כי כיון שהמלחמה כנגד עמלק היא בתפילה, התפילה בעצמה קשה, ולכן כתוב: "וְאֶהְרֶן וְחֹרֶן תִּמְכוּ בְיָדֵי מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד וְיִהְיֶי יָדָיו אֶמּוֹנָה וְגו'". כי כל הסיפור של עמלק זה שהוא נלחם נגד התפילה שלך, על ידי שכחה שלא תזכור את התפילות שהתפללת ונענית. ולכן לכל יהודי יש מלחמה שלוש פעמים ביום (או ארבע פעמים למי שזוכה לקום חצות) להתפלל בכוונה ובחשק, והמלחמה הקשה הזאת - זו מלחמה שאנו נלחמים ישירות ב'קליפת עמלק' שכל הזמן מקרר אותנו מהתפילה (בבחינת - "אשר קרך בדרך") והמלחמה עם עמלק היא ממש רגע רגע.

וזוהו שאומרת המשנה בראש השנה (דף כט.) על הפסוק (שמות י, יא) "וְיָהִי פֶאֶשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדוֹ וְגָבֵר יִשְׂרָאֵל וּכְאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבֵר עִמְלֹק" - זכי ידיו של משה עושות או שוברות מלחמה? אלא, כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים, ואם לא היו נופלים. כי עם עמלק זו מלחמה רגע רגע, שלא נותנת לנו מנוחה עד הסוף. ולכן משה רבינו שהבין וידע את הסוד שכדי לנצח את עמלק - זה רק בבחינה של התפילה.

ענין פטר רחם ופטר חמור

כו. בסוף הפרשה שיש לנו את שתי הפרשיות של פרשיות התפילין - זה ה'שביעי' של פרשת בא, פרשת 'קדש' ופרשת 'יהיה כי יביאך'. ואחד הנושאים המרכזיים בפרשת 'קדש' לי' ובפרשת 'יהיה כי יביאך' - זה פדיון פטר רחם ופדיון פטר חמור. הנקודה הזאת של פדיון פטר רחם, ופדיון פטר חמור - הם קשורים למכת בכורות, כי מיד אחרי שיצאנו ממצרים נצטוונו על פדיון פטר רחם ופדיון פטר חמור. ואכן הסוד של המצוות הקדושות האלו - להכניע את עמלק.

'מכת בכורות' של היום

כו. ונבאר קצת את הענין של המלחמה של בכור דקדושה כנגד בכור דסטרא אחרא. וקודם נאמר איזה דבר 'בדרך צחות', היום יש מצב בהרבה בתים שיש בעיה של מכת בכורות, כי הרבה פעמים הבכור לא יוצא הילד הכי מוצלח, ובפרט במצב הרוחני של היום קורה שהבן הבכור קצת מתקלקל, ולפעמים הוא מושך אחריו את כולם, וקוראים לזה ב'דרך צחות' 'מכת בכורות' רחמנא ליצולן.

הבן הבכור יש עליו קטרוג גדול של 'בכור דסטרא אחרא', דהיינו עמלק, כי הבן הבכור הוא מייצג את בחינת 'בכור דקדושה', ולכן יש באמת כוחות גדולים לבן הבכור, יש לו כח של מנהיגות, והוא יכול לעשות הרבה מאוד טוב. אבל כנגד זה יש את 'הבכור דסטרא אחרא' בחינת 'עמלק' שמקטרג עליו, ומנסה כל הזמן להפיל אותו בחטאים.

ולכן יש מצוה לפדות את הבן הבכור, כדי להציל את הבן הבכור מקליפת עמלק, שבא לשרות דוקא על הבכור. הקב"ה נתן את כל הבנים הבכורים לכהן, והכהן בקדושה שלו הוא שומר על הילד

הָאֱלֹהִים בְּזִמְנֵיהֶם, כְּאֲשֶׁר קִים עֲלֵיהֶם מִרְדְּכֵי הַיְהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכְאֲשֶׁר קִיְמוּ עַל נַפְשָׁם וְעַל זְרָעָם דְּבָרֵי הַצְּמֹת וְעֵקֶתָם, שֶׁזֶה הָעֲנִין שֶׁל זִיכְרוֹן בַּתְּפִילָה, לְזִכּוֹר אֶת הַתְּפִילוֹת שֶׁנַּעֲנוּ, אֶת הַנִּסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּזִכְרוֹת הַתְּפִילָה.

ובאמת כל אחד ואחד מאיתנו יעשה את ה'פורים' שלו והפורים של כל אחד ואחד זה הבחינה של: "הצילני מקליפת המן עמלק, וקדשני בקדושת מרדכי ואסתר". הקדושה של מרדכי ואסתר זה בחינת זיכרון, וכמו שמסביר רבי נתן זה בחינה של בכור דקדושה, שזה הזיכרון, לזכור היטב את הניסים והנפלאות לכל אחד ואחד.

צִרִיךְ שֶׁגַם הַגּוֹף יַעֲבֹד בַּתְּפִילָה זֶה עַל יְדֵי קְדוּשָׁה

לג. נסיים עם עוד דבר בענין התפילה, יש בניאדם שמתפללים רק שאפילו שפתייהם לא נעות, אלא הם קוראים רק בעיניים, וקשה להם להוציא את הדיבורים של התפילה בפה. ומה הסיבה לדבר זה? יש לנו גוף ונשמה, ועם הנשמה יותר קל לנו לעבוד את הקב"ה, הנשמה היא בחינת מחשבה, ולכן אדם יותר קל לו ללמוד ולהתפלל ע"י שהוא קורא בעיניים, אבל הוא לא מפעיל את הגוף, כי הגוף מתמרד, הגוף עדיין לא כל כך שייך לעבודת השם. לעומת זאת הנשמה שהיא "חלק אלוה ממעל ממש" היא כן אוהבת לעבודת את ה', ולכן לאדם יותר קל לעבוד את השם עם הנשמה, אבל כדי שגם הגוף יהיה שותף בתפילה, והשפתיים ינועו, והקול יהיה חזק, ויגיע לבחינת (תהלים לה, י): "כָּל עֲצֻמוֹתֵי תִאֲמַרְנָה ה' מִי כְמוֹךָ" – להגיע לדרגה הזאת אדם צריך לקדש גם את הגוף שלו. ומה הדבר שמפריע לקדושת הגוף? הוא פגם הברית ופגם בקדושת העיניים. ולכן אם תרצה לעבוד את ה' בכל הכוחות גם עם הגוף ולא רק עם הנשמה במחשבה, תקדש את הגוף שלך, ואז הנשמה תאיר בו, ותוכל להתפלל בקול, ללמוד בקול גם עם הגוף.

שבת שלום ומבורך. עריכה: ליאור גבע

השיעור לרפואת שלמה של שרון בן נעימה 'אל נא רפא נא לוי'.

פשוט, בגלל שלחמורים היתה זכות, שאין לך כל אחד ואחד מישראל שלא יצא במצרים עם משא של כמה חמורים, ולכן עושים להם פדיון. אבל יש בזה גם פירוש בדיוק הפוך: 'קליפת חמור' – זה אחת הקליפות הכי קשות, והיא גם שייכת ל'קליפת עמלק'. ולכן עושים פדיון פטר חמור.

הפסוק אומר (שמות יג, יג): "וְכָל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְּשֶׁה" – אבל – "וְאִם לֹא תִפְדֶּה וְעֲרַפְתּוּ", אומרים לעמלק: יש לנו איתך שתי אפשרויות: או שנקיים כך מה שכתוב בגמרא גיטין (דף נז: וסנהדרין צו:) שמבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק – כלומר שהם התגיירו. כי להלכה מקבלים גרים גם מעמלק, (וכמו שהיום אנחנו מקבלים גרים גם מגרמניה, ודוקא משם יש הרבה גרים), וזה הבחינה שעושים 'פדיון פטר חמור' – שפודים אותו ב'שה', 'שה' מרמז על קדושת ישראל, וכמו שכתוב (ירמיה ג, יז). ועל ידי הפדיון מוציאים את הקדושה הבלועה גם בליפת עמלק, וזו הכנעה גדולה לעמלק, כי כל החיות של הקליפות הם מניצוצות הקדושה, ובשעה שמוציאים אותם מהם, אין להם יותר חיות. כלומר עצם העובדה שעשינו 'פדיון פטר חמור' בשה – הוצאנו ע"י את ניצוץ הקדושה שנמצא בעמלק. אבל אם זה לא בדרך הזאת, שהוא רוצה להישאר בגיותו, אז: "וְאִם לֹא תִפְדֶּה וְעֲרַפְתּוּ" – עורפים את החמור שזה בחינת קליפת עמלק, שחותכים והורגים את 'קליפת עמלק'.

'הצילני מקליפת המן עמלק'

ל. אנחנו בעזרת השם מתקרבים עוד מעט לחודש אדר ולחג הפורים, בתאריך ה' שבט מתחילים ה-40 יום שקודם פורים, שאז מתחילים להתפלל: "הצילני מקליפת המן עמלק, וקדשני בקדושת מרדכי ואסתר". ויש אומרים אפילו כבר מראש חודש שבט, שזה 45 יום לפני פורים. וכפי שביארנו הקליפה של עמלק שצריך להינצל ממנה, היא הקליפה של השכחה, שמשכיחה מאיתנו את הניסים שנעשו איתנו, ולא נותנת לנו להתחזק בתפילה. ולהקדש בקדושת מרדכי ואסתר, היינו בקדושת הזיכרון של התפילות שנענו.

פורים תיקון לשכחה

לא. ויש רמז יפה, המילה 'שכחה' זה בגימטריה 333. ו'פורים' זה גימטריה 336. פעם הסברנו שההבדל בין פורים לקליפת עמלק שהיא השכחה, זה שלוש אותיות של 'זכר' כמו שכתוב: "זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עִמְלָק" – השורש זה 'זכר' – זכירה. וכשמוסיפים את שלוש האותיות האלה על מילת 'שכחה', אנחנו מקבלים את 'פורים'. שהוא בחינת זיכרון של קדושה, לזכור את הניסים שעשה איתנו ה', וכך נוכל להתחזק בתפילה.

חנוכה ופורים חגים של הזיכרון

לב. בענין החגים – חנוכה ופורים שניהם חגים של זיכרון. חנוכה – זה ענין של 'זיכרון' של התורה קדושה, כי שמן זית זה מסמל את הזיכרון בתורה, כי שמן זית הוא מועיל לזיכרון לזכור את התורה (ע' הוריות יג:). ופורים זה מה שכתוב (אסתר ט, לא) "לְקַיֵּם אֶת יְמֵי הַפְּרִים